

พื้นที่ต้องการอะไร ?

ความต้องการและข้อเสนอเชิงนโยบายจาก ภาคกลาง

โครงการจัดทำแผนบูรณาการด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน (Area Need) แบ่งพื้นที่การศึกษาออกเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้ ภาคใต้ชายแดน และยังแบ่งพื้นที่ของภาคต่างๆ ออกเป็นกลุ่มพื้นที่ย่อยสำหรับการศึกษากันสิ้น 18 กลุ่มย่อย โดยยึดการแบ่งกลุ่มตามที่ตั้งของจังหวัดในเขตติดต่อกันหรือต่อเนื่องกันเป็นหลัก จากนั้นพิจารณาความสอดคล้องหรือเกื้อหนุนกันของประเด็นยุทธศาสตร์หรือทิศทางพัฒนา รวมไปถึงการแก้ไขประเด็นสำคัญเร่งด่วนที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมกันระหว่างจังหวัด

แบ่งการศึกษาภาคกลางออกเป็น 4 กลุ่มจังหวัด

ภาคกลางตอนบน

- ชัยนาท
- พระนครศรีอยุธยา
- ลพบุรี
- สิงห์บุรี
- สระบุรี
- อ่างทอง

ภาคกลางตอนล่าง (1)

- กาญจนบุรี
- ราชบุรี
- สุพรรณบุรี

ภาคกลางตอนล่าง (2)

- ประจวบคีรีขันธ์
- เพชรบุรี
- สมุทรสงคราม
- สมุทรสาคร

ภาคกลางปริมณฑล

- นนทบุรี
- ปทุมธานี
- นครปฐม
- สมุทรปราการ

**กรุงเทพมหานคร ไม่รวมอยู่ในการศึกษาของโครงการวิจัยนี้

3 มิติ ประเด็นพัฒนาสำคัญ และเร่งด่วนโดยรวมของภาคกลาง

มิติสังคม

- 1) การก่ออาชญากรรมและยาเสพติด
- 2) โรคอุบัติใหม่
- 3) ความยากจน
- 4) ธรรมาภิบาลในการบริหารราชการ
- 5) ความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา
- 6) การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ
- 7) ความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร
- 8) ความปลอดภัยและอุบัติเหตุทางถนน
- 9) ความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 10) การดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

มิติเศรษฐกิจ

- 1) ความถดถอย/หดตัวของภาคการท่องเที่ยว
- 2) ภาระหนี้สินของครัวเรือน
- 3) เศรษฐกิจชะลอตัว/หดตัว
- 4) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ
- 5) การเข้า (ไม่) ถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อย
- 6) การถดถอยของภาคเกษตร
- 7) การชะลอตัวของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่
- 8) การว่างงานและการทำงานต่ำระดับ
- 9) การส่งเสริมสหกรณ์ดิจิทัลหรือสหกรณ์อัจฉริยะ (Smart Cooperative)
- 10) การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เดิมโตช้า

มิติสิ่งแวดล้อม

- 1) มลพิษทางอากาศ
- 2) การใช้สารเคมีและเผาในแปลงเกษตร
- 3) ขาดการมีส่วนร่วมจัดทำผังเมือง
- 4) ทรัพยากรชายฝั่งและคุณภาพน้ำทะเล
- 5) ปัญหาคุณภาพน้ำจืด
- 6) เพิ่มพื้นที่สีเขียวและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในเมือง
- 7) การจัดการขยะและการนำกลับมาใช้ใหม่
- 8) ความถี่และความรุนแรงของภัยธรรมชาติ
- 9) น้ำทะเลหนุนสูงในช่วงฤดูแล้ง
- 10) เพิ่มพื้นที่ป่าไม้และป่าเศรษฐกิจ

8 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากความต้องการพัฒนาของภาคกลาง คณะทำงานได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อนำไปสู่การริเริ่มดำเนินการของภาคกลาง วิทยาลัยประการ

- 1) พัฒนาระบบ big data เพื่อใช้วิเคราะห์พฤติกรรมและการตัดสินใจของเกษตรกร ประชาชนที่แม่นยำยิ่งขึ้น
- 2) วิจัยปรับโครงสร้างหนี้ครัวเรือนและเกษตรกร ให้เข้าใจถึงประสิทธิภาพทางเลือกที่เหมาะสม
- 3) การสร้าง/ปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมให้เหมาะสม เพื่อลดอาชญากรรมและยาเสพติด
- 4) เตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์วิกฤติของชุมชน เช่น ภัยพิบัติ และการระบาดของโรคติดต่อ
- 5) พัฒนาห่วงโซ่อุปทาน การนำเศษของเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ เพื่อลดมลพิษทางอากาศ
- 6) บริหารจัดการปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และน้ำเสียในเชิงพื้นที่ แบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
- 7) สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดทำผังเมืองอย่างทั่วถึง
- 8) ควรมีการสร้างเครือข่ายเชิงประเด็น (thematic network)
 - (ก) เน้นการ “สร้างเสริมระบบเศรษฐกิจฐานราก” เพื่อทำหน้าที่ตอบ/สร้างองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหา/พัฒนา
 - (ข) ประสานงานให้เกิดการสร้าง/การจัดการ/การใช้องค์ความรู้

ความต้องการของพื้นที่

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน และ ปริมณฑล

6 ประเด็นความต้องการร่วมกัน

- 1) โรคอุบัติใหม่ [SDG3]
- 2) การก่ออาชญากรรมและยาเสพติด [SDG3, SDG16]
- 3) ธรรมาภิบาลในการบริหารราชการ [SDG16]
- 4) ความถดถอย/หดตัวของภาคการท่องเที่ยว [SDG8]
- 5) มลพิษทางอากาศ [SDG3, SDG11]
- 6) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ [SDG8, SDG10]

ประเด็นความต้องการที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน

- 1) การใช้สารเคมีและเผาในแปลงเกษตร
- 2) ปัญหาความยากจน
- 3) เศรษฐกิจชะลอตัว/หดตัว
- 4) ภาระหนี้สินของครัวเรือน

ความต้องการเฉพาะกลุ่มจังหวัด

- 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงสุขภาพ [SDG9, SDG3]
- 2) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน [SDG12]
- 3) การอนุรักษ์พื้นที่วัฒนธรรมควบคู่ไปกับการขยายตัวการท่องเที่ยว [SDG8, SDG12]
- 4) ระบบอุปถัมภ์ในระบบราชการ ส่งผลต่อปัญหาธรรมาภิบาล [SDG16]
- 5) ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง [SDG13]

กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

- 1) ความเหลื่อมล้ำโอกาสทางการศึกษา
- 2) ความรุนแรงในครอบครัว
- 3) ภาระหนี้สินของครัวเรือน
- 4) ขาดการมีส่วนร่วมจัดทำผังเมือง

ความต้องการเฉพาะกลุ่มจังหวัด

- 1) การลงทุนทางสังคมส่งผลต่อเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต [SDG1, SDG8, SDG10]
- 2) การลงทุนด้านการพัฒนาเมือง ผังเมืองระบบขนส่งสาธารณะให้เหมาะสม [SDG11]
- 3) แก้ปัญหาพ่นไอควันในในกลุ่มผู้ใหญ่และเยาวชน [SDG16]
- 4) พัฒนาระบบการศึกษาและเน้นสายอาชีพมากขึ้น [SDG4]
- 5) แก้ไขความรุนแรงในครอบครัวจากปัญหาชายเป็นใหญ่ (patriarchy) [SDG5, SDG16]

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (1) และ (2)

5 ประเด็นความต้องการร่วมกัน

- 1) ความถดถอย/หดตัวของภาคการท่องเที่ยว [SDG8, SDG12]
- 2) ภาระหนี้สินของครัวเรือน [SDG1]
- 3) เศรษฐกิจชะลอตัว/หดตัว [SDG8]
- 4) ทรัพยากรชายฝั่งและคุณภาพน้ำทะเล [SDG14]
- 5) โรคอุบัติใหม่ [SDG3]

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (1)

- 1) การส่งเสริมสหกรณ์ดิจิทัลหรือสหกรณ์อัจฉริยะแบบครบวงจร
- 2) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ
- 3) การเข้า (ไม่) ถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อย
- 4) การก่ออาชญากรรมและยาเสพติด
- 5) การชะลอตัวของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่

ความต้องการเฉพาะกลุ่มจังหวัด

- 1) พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจท้องถิ่น พร้อมรองรับสังคมสูงวัย [SDG8]
- 2) พัฒนาธุรกิจ SMEs รุ่นใหม่ [SDG8]
- 3) พัฒนาการศึกษาก้าวไกลให้เพิ่มขึ้นและมีการยอมรับ [SDG4]
- 4) บริหารจัดการภัยพิบัติ ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง [SDG6, SDG11]
- 5) ปัญหาน้ำเน่าเสียจากอุตสาหกรรม ชุมชน และการเกษตร [SDG6]

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (2)

- 1) การก่ออาชญากรรมและยาเสพติด
- 2) การใช้สารเคมีและการเผาในแปลงเกษตร
- 3) ธรรมาภิบาลในการบริหารราชการ
- 4) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- 5) ขาดการมีส่วนร่วมจัดทำผังเมือง

ความต้องการเฉพาะกลุ่มจังหวัด

- 1) แก้ไขการขาดแคลนแรงงาน บริหารจัดการแรงงานข้ามชาติอย่างเป็นธรรม [SDG8, SDG10]
- 2) พัฒนาเศรษฐกิจชายแดนไทย-เมียนมาร์ แบบบูรณาการทุกมิติ [SDG8, SDG17]
- 3) การเข้าถึงทรัพยากรวัตถุดิบ การส่งสินค้าข้ามคาบสมุทร [SDG8, SDG9]
- 4) การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจท้องถิ่น ภูมิภาค [SDG8, SDG12]
- 5) สื่อสารและสร้างความรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) ผ่านโซเชียลมีเดีย และการปฏิรูปสื่อ [SDG4]

Download

รายงานฉบับสมบูรณ์

คณะนักวิจัยภาคกลาง

ดร. บุศรินทร์ เลิศชวลิตสกุล (มหาวิทยาลัยนเรศวร),
ดร.เดชรัต สุขกำเนิด (นักวิจัยอิสระ)
และ นานี โสภากุณี (นักวิจัยอิสระ) และคณะ